

До членовете на научното жури
определено със Заповед No 973/08.06.2013 г.
на Изп. директор на СБАЛО-ЕАД, София

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Татяна Димитрова Хаджиева, дм, дмн
Национален център по нуклеарна медицина и лъчелечение
Медицински университет-София

Относно:

конкурса за „ПРОФЕСОР“ в област 7 „Здравеопазване и спорт“,
професионално направление 7.1 „Медицина“ и научна специалност по
„ОНКОЛОГИЯ“, шифър 03.01.46 за нуждите на „Клиниката по Лъчелечение“
на база СБАЛО ЕАД - София, обявен в „Д.В.“ бр 36/стр 42/16. 04. 2013

С редовни документи и в законния срок на конкурса се яви само един
кандидат - д-р Веселина Методиева Първанова, дм, доцент към Клиниката
по лъчелечение на СБАЛО- ЕАД, София.

Биографични данни

Доц. Веселина Методиева Първанова завършва медицина в МА
София през 1980 г. Придобива специалност по медицинска радиология през
1986 г. и по Онкология 2004 г. През 2001 г. придобива НОС доктор. През
2004 става доцент в НСБАЛО. От 2005 г. и до сега е началник клиника по
Лъчелечение. Специализирала е в известния раков център в Хюстън М. D.
Anderson. Професионалните си умения е задълбочила и след
специализации още в Белгия, Словакия и Русия. Специалист от 26 години с
широки лъчетерапевтични и онкологични умения и познания, тя е консултат
в онкологичните комисии на СБАЛО и ВВМИ. Била е национален консултант
по ЛЛ от 2007-2010 г. Експерт по ЛЛ в профилната комисия на МЗ за
лечение в чужбина.

I. Преподавателска дейност

Доц Първанова е научен ръководител съм на 3-ма докторанти,
единият, от които защити успешно през април 2013 г. Ръководител на
обучението на трима специализанти по ЛЛ.

Редовен лектор е в основните курсове за СДО за придобиване на
специалност „Лъчелечение“, „Клинична онкология“ и „Радионуклидна
диагностика“ както и специализирани курсове в СБАЛО на тема:
Диагностика на туморите на простатната жлеза» и «Специални грижи за
болните провеждащи химиотерапия и лъчелечение. За 2012-2013 г има 210

часа средногодишна лекционна натовареност, което напълно отговаря за съответната преподавателска длъжност в институцията със специализиран профил. Била е гост лектор на 7 Master class на ESO, 2008 и Международното училище по онкология, 2013.

От години е редовен член е на Комисията за Държавен изпит по специалност Лъчелечение, както и на Комисията за зачисляване на специализация по ЛЛ щъв МУ София.

Рецензент е на процедура за научната степен професор и автор на две становища като член на Научно жури за присъждане на НОС доктор Един от активните съавтори на последната осъвременена Програма за следдипломна специализация по Лъчелечение на МФ София.

II. Научна дейност и научна продукция

В цялостната си научна дейност доц. Първанова участва общо с 60 публикации ин тото, 9 в чуждестранни издания, в 37 в български, 14 съавторства в монографии, учебници, ръководства и сборници, както и 107 участия в научни форуми в чужбина и у нас / Табл.1/

Показатели	до Доцент (до 6. 2004 год.)	след Доцент (след 7. 2004 год.)
Научна периодика в чуждестранни издания in toto	5	4
Научна периодика в български издания in toto	15	22
Монографии и учебни помагала	12	2
Общо 60	32	28
Участия в научни проекти -международни		1
Участия в научни проекти - МОН		1
Участие в научни форуми в чужбина с отп резюмета	10	18
Участие в научни форуми у нас с отп резюмета	33	29
Участие в научни форуми у нас без отпеч. резюмета	8	9
Общо 107	51	58

Рецензират се след доцентурата: 11 отпечатани съавторства в монографии, учебници, ръководства, стандарти, учебни книги, една монография под печат, 4 публикации на английски, 22 в български издания / 4 под печат/ и 51 отпечатани резюмета - 18 в чужбина и 33 в българската периодика, изнесени след получаване на научната степен доцент. Не се рецензират 17 участия в конференции, без отпечатани резюмета, но имат документи удостоверяващи това. Не цитирам в колко доц. Първанова е била първи автор, защото ръководителят на дисертанти и на научни екипи в публикациите винаги следва да бъде поставен на последно място.

Българските монографии и публикации на кандидатката са цитирани положително 64 пъти в българската периодика. Чуждестранните

обнародвания на резултатите на доц. Първанова са цитирани положително 17 пъти.

Общ импакт фактор е **50.515**

Индивидуален импакт фактор е **11.01**

Други научни активности.

Доц-Първанова е член редакционния съвет на три списания : «Рентгенология и радиология», «Онкология» и «Reports of practical Oncology and Radiotherapy

Член основател е на Гилдията на лъчетерапевтите в България при Б А Р, член е на Българското Онкологично Дружество, на Европейската и Руска асоциации по лъчелечение (ESTRO и RARO), на Европейската асоциации по изследване на рака (EACR).

Член е на Научния съвет по Онкология към СБАЛО

Анализ на научната продукция

Основните приноси и научната продукция на Доц- Първанова е в областта на онкологията и лъчелечението.

I. Едновременното лъчехимиолечение /ЛХЛ/ при авансиралите малигноми

Като един от най -актуалните подходи този проблем пространно се проучва и прилага в практиката от доц. Първанова на примера на няколко нозологии.

1. Едновременно ЛХЛ при рискови групи пациенти с карцином на маточната шийка

След първоначалния си опит в Раковия център в Хюстън, Д-р Първанова започва през 2002 г да прилага едновременно ЛХЛ с Цисплатина при болни с висок риск за локални рецидиви. Тя публикува тези данни за периода 2002-2006 г. при 190 болни с КМШ (II-IVA), което е най-голямото проучване у нас с 6-8% повишаване на общата преживяемост (ОП). Така тя утвърди този метод и у нас като стандарт в лечението на болни с висок риск КМШ. По тази тема има резултати изнесени на международни форуми в Швеция и България / 49, 62, 92/

2. Едновременно ЛХЛ при ректален (РК) и анален карцином. Като надграждане на традицията на Клиниката се въвежда нова схема с добавяне на Капецетабин към предоперативното ЛЛ. По тази тема тя ръководи и докторант, успешно защитил дисертационна тема за ОНС доктор през 2013. По този въпрос рецензирам множество публикации: една в чужбина, 5 в България /17,34,35,51,55, и 2 съобщения у нас - 70, 76).
3. По въпроса за Едновременно ЛХЛ при високостепенни глиоми с Темидазол д-р Първанова ръководи аспирантура. По темата има 1 публикация в българско списание /80/.
4. Научни проучвания в света през края на 20 век бяха опит за органосъхраняваща стратегия при рак на пикочния мехур. Българският опит е проучването на колектив под ръководството на доц. Първанова на едновременно ЛХЛ с цисплатина - обещаващо по отношение на локална и обща токсичност / 3 публикации у нас – 28, 31 41 и 1 доклад 96/
5. Кандидатката има е проучвания върху едновременно ЛХЛ при авансирани тумор на главата и шията и гърда с Херцептин – две обнародвания

II. Технология на лъчелечението

1. Лъчетерапевтично планиране

Съвременното индивидуализирано прилагане на ЛЛ с високо-технологични методи налага непрекъснато усъвършенстване на неговото планиране, с научно проучване на клиничните мишенни обеми, които с натрупване на данните от доказателствената медицина търпят развитие и промени. Част от научните дирения на доц. Първанова са тази област с научен и практически характер са:

1. 1. Следоперативно ЛЛ при рак на женската гърда – още в докторската си дисертация тя доказва, че процентът локални рецидиви не се повишава при редуциране на КМО в сравнение с прилаганите преди по-обширни обеми за ЛЛ на гръдна стена и регионални лимфни възли. Тя доказва, че КМО може допълнително да се редуцира, като не се прилага и свръхдозирание при ОСО при определени показатели, особено важно при което при левостранна локализация намалява риска за лъчеви реакции на сърцето.

1.2. Оптимизиране на КМО в зависимост от рисковите групи при карцином на простата (КП) е съвременен проблем, особено в българските клиники, които сега въвеждат високо-технологично лъчелечение поради дългогодишна апаратурна недостатъчност. Инициатива на доц. Първанова е ръководство на конкурсен изследователски проект към Фонд научни изследвания с въвеждане на различни КМО при облъчване на линеен ускорител или брахитерапия RNF01/0135. Правилата за ЛЛ на ПК са

обнародвани в създадения стандарт за ЛЛ и публикувани в Учебната книга Море 2012, както и още 2 публикации (15,16).

Осъвременяване на КМО са обект на проучване и при ректалния карцином, семинома на тестисите и маточната шийка /34,13, 84/

2. Дози и фракционирание

2.1 Доц. Първанова и колектив въвеждат за първи път у нас прилагане на дози 40-46 Gy срещу 30 Gy предоперативно / предбрахи ЛЛ при болни с карцином на маточната шийка във IIВ-III стадий, с принос към ОП с 6%. Резултатът е докладван в чужбина на Балканския конгрес по онкология /45/ върху 104 болни

2.2 Особен интерес съвременното ЛЛ има към хипофракциониранието на дозата при карцином на простата поради ниското α/β отношение в модела на Jack Fowler. Иновативен подход в практика от 2009 г. е т.н. инверсно свърхдозирание - започване с ЛЛ в т.н. малък обем с 9-7 x 2,75Gy поради очаквана по-висока гастроинтестинална токсичност, след което се облъчва малкия таз - "големия" обем. Обнародваните 2 съобщения и един доклад у нас показват добра поносимост и реализиране на високи дози, така необходими за ПК (15,16,71).

3. Образи при съвременното ЛЛ

Прилагането на съвременни образни техники е неотменно условие за прецизно планиране. Доц. Първанова отдавна има научен вкус към този проблем. Тя използва сцинтимамографията още в докторския си труд с отпечатани в чужбина резултати (3,4). Българската практика още прохода в това отношение. Приносът на доц. Първанова в съавторство за ЛЛ практика е въвеждането на точни стандарти за последователност при планирането чрез КТ, МРТ /20,39,69,79,55,56). Особено интересно и за първи път у нас е прилагане на МРТ за ЛЛ при 11 болни със субкутанна мастектомия и едновременно реконструкция на гърдата /РГ/. Измерено е подходящото дозиметрично разпределение с максимуми извън импланта, като на 6 м. не са установени контрактури на капсулата /82/. Тези случаи обезателно трябва да се проследят и след 2011 г. и публикуват, защото в литературата има единични за изодозното разпределение при РГ, а в българската периодика липсват!

4. ЛЛ техники

Прави впечатление че доц. Първанова инспирира в своя колектив проучвания на големи масиви от болни в областта на маточната шийка, ендометриума и други, които обаче само се съобщават на научни специализирани форми у нас. Тя не е достатъчно настойчива да изисква от колективите да оформят тези много интересни и добри резултати в цялостни публикации, които да покажат достойното място на Клиниката по лъчелечение в СБАЛО в лечението на рака. Например: При 193 болни

лекувани 1997-2007 г е докладван 10 -годишен резултат за съчетано ЛЛ с интравагиналната брахитерапия с висока мощност на дозата /HDR-¹⁹²Ir / Установени са много добри 5- годишна обща преживяемост - 85% и 10 годишна обща преживяемост – 82%, За съжаление този опит е само в публикувано резюме (86).

Дейността на доц. Първанова е свързана и с популяризиране на новите ЛЛ техники и принципи вслед другите специалности в мултидисциплинарния подход за лечение на рака. В този аспект разглеждам написаните раздели в монографии, учебни книги 37,36,39/ и изнесени лекции пред хирурзи, мамолози, уролози, гинеколози и др. /54,75,77,78,89,102/

Лечебна дейност

Доц. Първанова е доказан лъчетерапевт и онколог с две специалности (1986) и по онкология (2004). Тя отлично владее всички и непрекъснато внедрява най-съвременни лъчелечебни техники като израствна в един от водещите специалисти в страната по ЛЛ.

Организационна и експертна дейност

Доц. Първанова е отличен организатор на дейността на Клиниката по Лъчелечение. Доказателство за нейната организационни възможности е и активността ѝ в продължителната битка на Гилдията на лъчетерапевтите за съвременна апаратура. Активен участник е в създаването на всички версии на Националната програма за модернизация на Лъчелечението. При реализацията на програмата за модернизиране на лъчетерапевтичните центрове в България по Структурните фондове на Европейската общност, тя е перманентен член на държавните комисии за стратегическо развитие на ЛЛ в България. Като национален консултант и като консултант на НЗОК неуморно и методично съдействаше за изграждане, разширяване и усъвършенстване на алгоритмите за КП по ЛЛ. Нейната инициативност и работливост е високо оценена от нас, колегите ѝ в тази трудна обща борба за утвърждаване на мястото на ЛЛ като най-ефективната /разход –полза/ онкологична лечебна дейност.

Познавам доц. Първанова от началото на нейната работа, когато дойде като млад лекар в ИСУЛ. Дългогодишното ни сътрудничество в учебната и особено организационна дейност е оформило у мен становището за нея като един отличен професионалист, работлив и не щадящ усилията си експерт, етичен и честен колега, с грижовно отношение към болните.

Направеният анализ в рецензията на преподавателската, научната, лечебната дейност и организационната дейности на доц. д-р Веселина Първанова , показва, че тя напълно отговаря на условията по чл.29 от

ЗРАСРБ и качествените и количествени критерии за развитие на академичния състав в раздел 3 и 4 на Правилника на СБАЛО- ЕАД, София за придобиване на академичната длъжност „професор”.

Като прибавя и човешките качества на д-р Първанова, без колебание към положителната рецензия, която давам, ще прибавя и моя положителен вот, за който приканвам и другите членове на Уважаемото научно жури.

2. 08. 2013

Рецензент:

проф Т Хаджиева